

ÇOMÜ Terzioğlu Yerleşkesindeki Bitkilerin Kromoterapik Açından İrdelenmesi

Alper Sağlık¹, Elif Sağlık², Özgür Kahraman¹, N. Ece Devecioğlu¹, Abdullah Kelkit¹

¹Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Çanakkale

²Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lapseki MYO Peyzaj ve Süs Bitkileri Programı, Lapseki, Çanakkale
e-posta: alpersaglik@comu.edu.tr

Özet

İnsan, çevresindeki canlı ve cansızların yaydığı enerjiden doğrudan veya dolaylı olarak etkilenmektedir. Bunların başında ise renklerin birey üzerinde yarattığı duygu ve düşünce etkileri gelmektedir. Kromoterapi adıyla bilinen ve eski zamanlardan beri uygulanmakta olan renklerle tedavi, insan psikolojisi ve sağlığının olumlu yönde gelişimine katkıda bulunmaktadır. Bu tedavide kullanılan elemanların önemli bir bölümünü bitkiler oluşturmaktadır. Bitkisel tasarımda yaprak, çiçek, gövde ve meyve gibi organların renk özellikleri kromoterapik açıdan kullanılarak bireylerin sosyal ve fiziksel konforları artırılabilir. Çalışmada, ÇOMÜ Terzioğlu Yerleşkesindeki bitkiler kromoterapi özelinde bitkisel tasarımın renk özelliği ele alınarak irdelenmiştir. Yapılan incelemede yerleşke genelindeki bitki kompozisyonlarının %33.3 ve 25 puan ile kromoterapik açıdan son derece yetersiz olduğu görülmüş ve belirlenen sorunlar dahilinde uygulamaya yönelik çözüm önerileri getirilmiştir.

Anahtar kelimeler: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, kromoterapi, bitkisel tasarım, peyzaj tasarımı.

Scrutinization of Plants in Terms of Chromotherapeutic on COMU Terzioğlu Campus

Abstract

Human being is influenced directly or indirectly by the energy emitted by living and lifeless subjects in range. The profound one of these is the colours influence on emotional and mental state of the individual. The therapy by colours known as Chromotherapy and treated from the ancient times contribute into the development positively human's psychological and health state. The significant part of these therapy consists of plants. Having employed the specifications of leaves, trunk and fruit in plant design in terms of Chromotherapy the social and physical welfare of humans could be enhanced. In this study the plants on COMU Terzioğlu campus are examined in terms of their colour specification from the point of Chromotherapy. As a result of this study it is determined that the composition of plants are extremely insufficient with 33.3% and 25 points in terms of Chromotherapy and the applicable solutions are offered for the determined issues.

Keywords: Çanakkale Onsekiz Mart University, chromotherapy, plant design, landscape design

Giriş

Güneş ışığının sahip olduğu elektromanyetik enerji bitkiler yoluyla diğer canlılar üzerinde ruhsal ve fiziksel etkilere neden olmaktadır (Nin ve ark., 2014). Bu etkileşimin başında renk özelliğinin canlılar tarafından algılanması ve farklı psikolojik ve sosyolojik etkilere neden olması gelmektedir (Kösa ve Atik, 2013). İnsanlar üzerinde renklerin yarattığı etkiden kaynaklı enerjinin tam olarak alınamaması durumunda bireyler kendilerini sağlıklı, mutsuz ve sevgisiz hissetmektedirler (URL 1). Kromoterapi, renk terapi olarak adlandırılmakta ve metabolizmanın sağlıklı ve dengeli bir şekilde çalışmasını sağlamak için renk enerjilerinden faydalanmayı amaçlamaktadır (URL 2).

Peyzaj tasarımında kullanılan bitkiler çiçek, yaprak, gövde, meyve gibi çeşitli organları ile farklı renk özellikleri

sergilemektedir (Kuş, 2013). Yapılan peyzaj uygulamalarında kullanılan bitkilerin renk özellikleri kromoterapik açıdan insanlar üzerinde son derece önemli etkiler yaratmaktadır.

Bu çalışmada Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Terzioğlu Yerleşkesi'nde bulunan mevcut bitkiler kromoterapik açıdan incelenmiştir. Yapılan inceleme ile yerleşkede yer alan bitkilerin insan üzerinde yarattığı renk kaynaklı enerjinin bitkisel tasarımda ne oranda dikkate alındığının tespiti amaçlanmıştır.

Materyal ve Yöntem

Bu çalışma, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Terzioğlu Yerleşkesi'nde Mart-Ağustos 2015 tarihleri arasında yürütülmüştür. Yerleşke, şehir merkezine 5 km mesafede ve 15 metreden başlayıp 90 metre rakıma kadar ulaşan 3 hektarlık eğimli bir topografyada kurulmuştur.

Çalışma alanı denize 300 metre mesafede yer almaktadır (Şekil 1).

Araştırmada yerleşke içinde bulunan bitkiler, renk durumlarına göre kromoterapik açıdan irdelenmiştir. Konu ile ilgili literatür taraması yapılarak alandaki bitki gruplarının fotoğrafları çekilmiştir. Çalışmada yerinde gözlem yapılarak etüd, veri toplama, analiz, sentez ve değerlendirmeye dayalı peyzaj araştırma yöntemi kullanılmıştır.

Konu ile ilgili uzmanlarla yapılan görüşmeler sonucunda; kromoterapi özelinde bitkisel tasarımda renk özelliği içerikli sorular hazırlanmış ve değerlendirilmiştir (Çizelge 1). Bu değerlendirmede; 1-5 arası puan skalası kullanılmış, 1 puan en düşük nitelik, 5 puan ise en yüksek nitelik için tercih edilmiştir. Değerlendirmede en yüksek puan 5 olarak kabul edilmiş ve bu değere göre her ölçüt için yüzde uygunluk değerleri elde edilmiştir. Tüm ölçütlerin en yüksek değeri alması durumunda uygunluk değerinin %100, en düşük değeri alması durumunda %20 olacağı hesaplanmıştır. Yüzdelik değerler 5 kategoride ele alınmıştır (Çizelge 2).

Bulgular

Araştırma alanı orman arazisi içinde bulunduğu için doğal yayılış gösteren bitkiler çoğunluktadır (Şekil 2). Bu bitkiler genelde aynı tonlarda olduğundan kromoterapik açıdan tek çeşit enerji özelliği sergilemektedir.

Diğer yandan kuruluşundan itibaren kültürel peyzaj çalışmaları ile birlikte yapılan bitkisel tasarım sonucunda farklı çakralara(enerji eşiği) enerji sağlayan uygulamalar ortaya çıkmıştır (Şekil 3, 4, 5).

Araştırma alanında kromoterapik açıdan etkili olan peyzaj bitkilerinin listesi Çizelge 3'de gösterilmiştir.

Sonuç ve Öneriler

Çanakkale kentinde yapılan bitkisel tasarımlarda bitkilerin renk özellikleri çok fazla dikkate alınmadığı görülmektedir. Bu durum

ÇOMÜ Terzioğlu Yerleşkesinde de bitkisel tasarım uygulamalarında; bitkilerin renk özellikleri, konumları ve bir arada kullanımlarında yarattığı etkilerin göz önünde bulundurulmadan yapıldığı belirlenmiştir.

Uzman görüşleri doğrultusunda yapılan değerlendirmeler sonucunda, üniversite yerleşkesi %33.3 oran ve 25 puan ile kromoterapik açıdan “çok yetersiz” bulunmuştur. Yerleşke içinde yapılacak olan uygulamalarda; enerji veren sıcak renklerin vurgusunu arttırmaya yönelik bitkilerle beraber bu bitkilere fon oluşturacak, ana girişlerde kullanıcıların yaşam enerjisini arttıracak bitki türlerinin seçimine önem gösterilmeli, uygulama alanlarında bitkisel tasarımlarda renk açısından mevsimsel süreklilik sağlanmalı, yerleşke genelinde farklı renk gruplarından oluşan bitkilere yer verilmeli, kromoterapik açıdan etkili bitkisel uygulamaların kapalı alanlardan görülebilirliği artırılmalı ve bitkisel uygulamalarda yer seçimi yapılırken mutlaka oturma-dinlenme mekanları dikkate alınmalıdır.

Kaynaklar

- Kösa, S., Atik, M., 2013. Bitkisel peyzaj tasarımı renk ve form; Çınar (*Platanus orientalis*) ve Sığla (*Liquidambar orientalis*) kullanımında peyzaj mimarlığı öğrencilerinin tercihleri. Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi 14 (1): 13-24.
- Kuş, H., 2013. Çukurova Üniversitesi yerleşke alanında bazı bitki türlerinin renk etkinliklerinin belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Adana.
- Niu, Y., Chen, G., Peng, D., Song, B., Yang, Y., Li, Z., Sun, H., 2014. Grey leaves in an alpine plant: a cryptic colouration to avoid attack? *New Phytologist*, 203: 953-963.
- URL 1, 2015. <http://www.vit-amin.net/renklerin-enerjisi/Erişim>: Ağustos, 2015.
- URL 2, 2015. <http://ustuninsanlar.blogspot.com.tr/2012/01/kromoterapirenk-terapisi.html> Erişim: Ağustos, 2015.

Çizelge 1. ÇOMÜ Terzioğlu Yerleşkesi'nin puanaj tablosu yardımıyla kromoterapik açıdan değerlendirilmesi

Kriter	Puan
Dinlenme ve enerji toplamaya yönelik renklerden oluşan bitki gruplarına yer verilmiş mi?	2
Enerji veren sıcak renklerin vurgusunu arttırmaya yönelik geri planda bitkilerden fon oluşturulmuş mu?	1
Bitkilere standart renk özelliklerini sergileyecek şekilde bakım yapılmakta mı?	3
Sık kullanılan alanlarda bitkilerle renk bahçeleri oluşturulmuş mu?	2
Öğrencilerin ders aralarında kullandıkları mekanlarda stres azaltıp, motive etmeye yönelik renkleri içeren bitkilere yer verilmiş mi?	2
Ana girişte kullanıcıların enerjisini arttırmaya yönelik bitkilendirme yapılmış mı?	1
Bina girişleri renk açısından cezbedici mi?	2
Yapılan tasarımlarda bitkilerin renk açısından mevsimsel değişiklik göstermesi göz önünde bulundurulmuş mu?	2
Bitkisel uygulama alanlarında renk açısından mevsimsel süreklilik var mı?	1
Yerleşke genelinde bitkilendirme tasarımında gökkuşağı renklerinden oluşan çakra tanımı ele alınmış mı?	1
Yerleşke genelinde kromoterapi eşliğinde egzersiz için özel alanlar var mı?	1
Ana güzergahlarda yapılan bitkisel tasarım kromoterapik açıdan yeterli mi?	3
Özel kullanım alanlarında yapılan bitkisel tasarım kromoterapik açıdan yeterli mi?	2
Kapalı alanlardan bakıldığı zaman yapılan uygulamalar kromoterapik açıdan etkili olmakta mı?	1
Bitkisel uygulamalarda yer seçimi yapılırken oturma-dinlenme mekanları dikkate alınmış mı?	1
Toplam (%100, Başarı: 75p)	25
Başarı Yüzdesi	33.3

* 1 Puan: % 20-36 Çok Yetersiz, 2 Puan : % 37-52 Yetersiz, 3 Puan: % 53-68 Orta, 4 Puan: % 69-84 İyi, 5 Puan: % 85-%100 Çok İyi

Çizelge 2. Araştırmada kullanılan puanlama yüzdeleri

Puan	Yüzdelik Dilim	Durum
5	% 85 - 100	Çok İyi
4	% 69 - 84	İyi
3	% 53 - 68	Orta
2	% 37 - 52	Yetersiz
1	% 20 - 36	Çok Yetersiz

Çizelge 3. ÇOMÜ Terzioğlu Yerleşkesinde kromoterapik açıdan etkili olan peyzaj bitkilerinin listesi

Yapraklı ağaçlar	Çalılar	İbreliler
Cotinus coggygria	Agave americana	Cupressus Macrocarpa Goldcrest
Salix matsudana	Yucca gloriosa	Cupressocyparis leylandii "variegatus"
Catalpa bignonioides	Abelia floribunda	Cupressus arizonica
Populus nigra	Cornus alba	Thuja orientalis "pyramidalis aurea"
Cercis siliquastrum	Gynerium argenteum	Thuja occidentalis
Prunus cerasifera	Euonymus japonicus variegatus	Juniperus chinensis "pfitzeriana"
Quercus rubra	Pyraecantha coccinea	Juniperus horizontalis
Acer platanoides "royal red"	Arbutus unedo	Juniperus horizontalis "ice blue"
Betula pendula	Budleia davidii	Picea pungens
Prunus avium "burlat"	Ilex aquifolium	Picea pungens "glabosa"
Liquidamber stryaciflua	Phormium tenax	Taxus baccata
Koelreuteria paniculata	Forstia intermedia	Cryptomeria japonica "glabosa nana"
Prunus persica "michelini"	Cortaderia selloana	Juniperus communis "compressa"
Malus communis "goldendelicus "	Santolina chamecyparis	Picea pungens "glaucula glabosa"
Juglans regia var. chandler	Euonymus alatus	Pinus mugo
Pyrus communis spp.	Yucca filamentosa	Cedrus deodora
Cydonia vulgaris	Berberis thunbergii "atropurpurea"	Ginkgo biloba
Ficus carica "dottato"	Spirea vanhouttei	Sequoiadendron giganteum
Punica granatum	Viburnum tinus	
Aesculus hippocastanum	Mahonia aquifolium	
Mespilus spp.	Cupressus macrocarpa goldcrest 'spiral'	
Castanea sativa "carrarese"	Ligustrum japonica	
Cercis siliquastrum	Photinia fraseri "red robin"	
Eleagnus angustifolia	Rosa sp.	
Fraxinus excelsior	Spirea vanhouttei	
Magnolia grandiflora	Tamarix tetrandra	
Malus floribunda	Calistemon citrinus	
Melia azedarach	Viburnum opulus	
Photinia fraseri	Pitosporum tobira "nana"	
Prunus serrulata	Cornus alba	
Catalpa bignonioides	Grevillea rosmarinifolia 'scarletsprite'	
Prunus avium "burlat"	Lavandula angustifolia	
Prunus persica "michelini"	Callistemon citrinus	
Paulownia tomentosa	Cornus alba	
Robinia pseudoacacia "umbraculifera"	Pittosporum tobira "nana"	
Betula alba 'pendula'	Viburnum tinus	
Tamarix tetrandra	Viburnum opulus	
Liriodendron tulipifera	Nerium oliender	
Magnolia soulangiana	Cortaderia selloana Schult.	
Albizia julibrissin	Hibiscus syriacus	
Acer negundo	Hydrangea macrophylla	
Laourus nobilis	Rosa Meiland	
Tilia tomentosa	Azalea sp.	
Thuja orientalis "aurea"	Calycanthus floridus	
Cassia corymbosa	Chaenomeles japonica	
Lagerstromia indica	Cornus kousa "chinensis"	
Morus nigra "pendula"	Cotoneaster horizontalis "variegatus"	
Malus communis "goldendelicus "	Deutzia gracilis	
Juglans regia var. chandler	Erica sp.	
Pyrus communis spp.	Kolkwitzia amabilis	
Cydonia vulgaris	Photinia fraseri red robin	
Ficus carica "dottato"	Phormium tenax	
Punica granatum	Hedera hibernica	
Salix babylonica	Parthenocissus quinquefolia	
Syringa vulgaris	Passiflora coerulea	
Acer negundo	Wistrea chinensis	
Mespilus spp.		
Crataegus Oxyacantha "coccinea plane"		
Castanea sativa "carrarese"		

Şekil 1. Çalışma alanının konumu

Şekil 2. Yerleşke içinde doğal yayılış gösteren bitkiler

Şekil 3. Kültürel peyzaj uygulamaları – Yamaç Kafe

Şekil 4. Kültürel peyzaj uygulamaları – Troya Amfisi

Şekil 5. Kültürel peyzaj uygulamaları – Prof. Dr. Eyüp Özdemir Parkı